

Sensorveiledning MEVIT1300 Journalistikk, makt og mediebruk

Våren 2021

Eksamensoppgaven

«Normen om sannhet er sentral i journalistikk, men hvordan sannhet forstås og forvaltes i nyhetsinstitusjonen, er mye diskutert. I boken «Journalistikk og kildekritisk analyse» skriver Sigurd Allern (2018) at «[i] journalistikkens historie er kravet om sannferdighet, dokumentasjon og verifikasjon ofte blitt knyttet til et beslektet, men mer omdiskutert profesjonsideal: *objektivitet*.» (s 84). Videre skriver han: «Journalister møter regelmessig situasjoner der fakta som skal rapporteres, må vurderes og kontekstualiseres for å gi mening.» (s. 87). Med dette som bakgrunn: Diskuter sannhet som ideal i nyhetsrapportering. Informer diskusjonen din med relevante perspektiver og begreper fra pensum. Bruk eksempler i diskusjonen.»

Om emnet

I dette emnet lærer studentene om journalistikk og journalistikkens rolle i samfunnet, dets makt og påvirkning. Emnet er et grunnleggende emne på 1000-nivå, og introduserer og diskuterer de helt grunnleggende spørsmålene rundt journalistikk i samfunnet.

Pensum består av fire bøker:

Journalistikk og kildekritisk analyse (2018) av Sigurd Allern, professor emeritus ved IMK, UiO

Denne pensumboken har sitt tematiske utspring i den digitale revolusjonen og de helt nye vilkårene for kommunikasjon og journalistikk. Tilgangen til informasjon er enorm og informasjonens karakter og kvalitet varierer veldig. Forekomsten av fake news og desinformasjon er mer fremtredende og er de siste årene blitt en del av den offentlige debatten vi har om journalistikk, nyhetsmedier, dens vilkår og troverdighet. Kildekritikk er en grunnleggende del av et journalistisk arbeid, men også en del av den allminnelige samfunnsborgeres mulighet til å kritisk vurdere medietekster av ulike slag. I denne sammenheng spiller nyhetsmediene også en sentral rolle som informasjonskilde og det er det som er et særlig fokus i denne boken.

News Culture (2010) av Stuart Allan, professor ved Bournemouth University i England

Denne boken adresserer en rekke sentrale aspekter og problemstillinger knyttet til journalistikk og journalistikkens utvikling. Den tar opp et bredt spekter av ulike sider ved journalistikken. Boken tar opp institusjoner, sjangre og formater, praksiser og publikum i journalistikken. Forfatteren er opptatt av forholdet mellom mediene og samfunnet, og er opptatt av å se disse i sammenheng heller enn som to adskilte sfærer. I boken undersøker han denne sammenhengens langs tre dimensjoner: 1) nyheter innenfor en demokratisk tradisjon og underlagt reguleringer, 2) nyheter som kommersielle produkter og 3) nyheter innenfor opinionsdanning og offentlighet. Boken er sentrert rundt journalistikk og medier i Storbritannia og USA.

Mediepåvirkning (1999) av Ragnar Waldahl, professor emeritus ved IMK, UiO

Denne boken er opptatt av mediens virkninger i dagens samfunn, både på individer, grupper og på samfunnet. Boken er opptatt av hvordan mediene f.eks. virker inn på enkeltmenneskers holdninger og atferd og hvordan mediene påvirker organisasjoner & grupper, samt kulturelle, politiske og sosiale prosesser i samfunnet. Boken er således opptatt av kommunikasjonsprosesser i samfunnet. Forfatteren gir også et innblikk i den historiske utviklingen av studier på mediepåvirkning, og gir dermed innblikk i ulike historiske faser og dens idéer om massemediens påvirkninger, og teorier knyttet til fagfeltet.

TV – En innføring (2010) av Gunn Enli, Hallvard Moe, Vilde Schanke Sundet og Trine Syvertsen – UiO og UiB

Denne boken handler om de ulike aspektene ved norsk tv. Den er både historisk anlagt og tar opp ting i nær tv-samtid. Boken ser på tv-mediet både i forhold til økonomi & markedet, politikk & reguleringer, samt i forhold til publikum og deltakelse. Tv er et medium knyttet til den moderne tid, og boken diskuterer tv-mediet i sammenheng med utviklingstendenser i vår tid, og som en del av modernitetens verdier og tenkemåter.

Om undervisningen

Undervisningen har våren 2021 bestått av 7 forelesninger og 7 seminarer, i tillegg til en kvalifiseringsoppgave. Forelesningene har vært tett knyttet til pensumlitteraturen med bl.a. gjesteforelesninger fra Sigurd Allern om journalistikk, kildekritisk analyse og sannhetsnormen og Vilde Schanke Sundet om TV-mediet med både et historisk perspektiv og med nyere utviklingstrekk som globalisering og digitalisering. Dessverre gikk gjesteforelesningen om falske nyheter ut pga sykdom. Ellers har emneansvarlig holdt forelesninger om journalistikkens rolle og makt i samfunnet, journalistikk & etikk og mediepåvirkning. I seminarene har vi jobbet med kvalifiseringsoppgaven og ellers jobbet med oppgaver om pensum. Kvalifiseringsoppgaven besto av en praktisk del (en journalistisk tekst) og et refleksjonsnotat. Sentrale temaer her var å reflektere rundt sjanger, etikk, kilder og målgruppe, og ga muligheter til å koble inn perspektiver fra pensum rundt kildekritikk, etikk, nyhetsseleksjon, nyhetskriterier, tolkningsrammer, ulike former for mediepåvirkning etc.

Forelesningsplanen våren 2021 så slik ut:

Dato	Tid	Aktivitet	Sted	Foreleser	Ressurser/pensum
ma. 15. mar.	12:15–14:00	Introduksjon. Journalistikkens rolle i samfunnet.	Digital undervisning, Zoom	<u>M. Utheim</u>	Allan (kap 1, 2, 4), Allern (kap1), Enli et al (kap 1, 3), Waldahl (kap 1)
ma. 22. mar.	12:15–14:00	Nyheter, journalistikk og kildekritikk - Gjesteforelesning av Sigurd Allern	Digital undervisning, Zoom	<ul style="list-style-type: none"> • <u>S. Allern</u> • <u>M. Utheim</u> 	Allern (begynn på kapittel 1 og les så mye du klarer frem til mandag 22.03)
ma. 12. apr.	12:15–14:00	AVLYST Journalistisk etikk og ansvar)		<u>M. Utheim</u>	Allan og Allern (utvalgte kapitler), Enli et al (kap 3-5)
ma. 19. apr.	12:15–14:00	Journalistisk etikk og ansvar(Falske nyheter - Gjesteforelesning av Petter Bae Brandtzæg avlyst pga sykdom)	Digital undervisning, Zoom	<ul style="list-style-type: none"> • <u>P. B. Brandtzæg</u> • <u>M. Utheim</u> 	Allern kap. 2, 7-11
ma. 26. apr.	12:15–14:00	TV - en innføring - Gjesteforelesning av Vilde Schanke Sundet	Digital undervisning, Zoom	<ul style="list-style-type: none"> • <u>V. S. Sundet</u> • <u>M. Utheim</u> 	Enli et al
ma. 3. mai	12:15–14:00	Mediepåvirkning	Digital undervisning, Zoom	<u>M. Utheim</u>	Waldahl (kap 1, 3-5, 7, 10-12), Enli et al (kap 12)
ma. 10. mai	12:15–14:00	Oppsummering	Digital undervisning, Zoom	<u>M. Utheim</u>	Hele pensum

Vurdering av eksamensbesvarelsen

I denne eksamenen kan kandidatene skrive om klassiske MEVIT1300-perspektiver rundt sannhetsbegrepet og journalistikkens rolle, kildekritikk, etikk, nyhetsseleksjon, rammer, representasjon, med referanser både til Allern og Allan, men også trekke inn publikums fortolkningspotensial hos Waldahl. Merk at denne oppgaven åpner opp for flere måter å løse den på og kandidatene kan trekke inn ulike temaer og eksempler, men i hovedtrekk bør eksamensbesvarelsene inkludere følgende:

Kandidatene kan trekke inn mange temaer inn i denne oppgaven, men et minimum er at kandidatene bør sentrere oppgaven rundt sannhetsbegrepet og nyansere og problematisere dette, både med tanke på kildekritikk, etikk, og nyhetsmediene og journalistikkens rolle i samfunnet. Her er Sigurd Allern sin bok sentral. Det er naturlig at studentene også kommer innom falske nyheter (men merk at denne forelesningen gikk ut). Gode oppgaver utvider diskusjonen om sannhetsidealet til å inkludere innramming av nyheter (tolkningsrammer) og representasjon. Dette diskuterer både Allern og Allan i pensumbidragene. I forlengelsen av dette vil de beste oppgavene også inkludere perspektiver på publikums rolle i fortolkningsprosessen med referanser til Waldahl om forholdet mellom medium og mottaker, innholdets meningspotensial etc og publikums rolle og fortolkningspotensial.

De gode og svært gode eksamensbesvarelsene trekker linjer mellom pensumbidragene, og kritisk diskuterer spørsmålet. Det vil si at de relevante begrepene og perspektivene ikke bare skisseres opp, men at kandidaten gjennom pensumbegreper og aktuelle eksempler kritisk diskuterer spørsmålet.